

El rànquing més prestigiós del món rebaixa la qualitat democràtica d'Espanya

Una classificació feta per més de 3.000 acadèmics del món situa l'Estat en el lloc 35 i el deixa per sota de Veneçuela, Turquia o Síria pel que fa a democràcia directa

Espanya és una democràcia, sí, però lluny dels estàndards dels referents mundials en molts aspectes. Aquesta és la conclusió a la que, a la vista de la limitació de drets bàsics com el d'expressió, arriba el rànquing V-Dem, elaborat per més de 3.000 acadèmics d'arreu del món i que, a diferència del Democracy Index 2018 del *The Economist* -fet públic la setmana passada-, valora fins a 450 indicadors de 178 països i, per tant, és més prestigiós que el del setmanari britànic.

Aquesta classificació produeix cinc rànquings diferents, sobre diversos aspectes de la qualitat democràtica: electoral, liberal, igualitària, participativa i deliberativa. En cadascun d'ells, Espanya es troba en un punt diferent, per bé que, en cap, en un lloc capdavanter. *The Economist* el situava com una de les úniques 20 democràcies plenes del món, però el V-Dem, tot i que sí que el defineix com una democràcia, apunta molts aspectes en els que hauria de millorar.

Molt lluny del lideratge

Com a compendi dels rànquings electoral i liberal, V-Dem ofereix una sisena classificació que es pot entendre com la principal pel que fa a allò més formal de la democràcia. I en ella, Espanya no es troba en el lloc vintè, sinó en el 35, sis graons per sota d'on es trobaria la mitjana europea i amb una puntuació (0,703 sobre 1) inferior a la de Noruega (0,867), el primer classificat, però també Portugal (0,821), Xile (0,787), Xipre (0,747), Jamaica (0,722), Cap Verd (0,715) o Corea del Sud (0,713).

"Aquest és el rànquing que, a nivell acadèmic, s'usa més, perquè té en compte tots els indicadors, fa un càlcul expansiu de la qualitat democràtica, mentre que el del *The Economist* és més formalista i limitat", explica Toni Rodon, doctor europeu en ciències polítiques i investigador postdoctoral a la London School of Economics. Exemplifica, per defensar aquesta metodologia, que "un país pot ser una democràcia formal, però que la gent mori de gana", fet que evidenciaria que la qualitat democràtica no és útil.

Cau en llibertat d'expressió

En la majoria dels indicadors, a més, Espanya retrocedeix els darrers anys, especialment pel que fa a la llibertat d'expressió, però també, de forma més lleu, en llibertat d'associació, igualtat, participació i deliberació. Tan sol millora la puntuació pel que fa a la netedat de les eleccions, per bé que V-Dem no ofereix una fitxa explicativa detallada de cada país.

Pel que fa al rànquing específicament sobre democràcia electoral, Espanya cau al 39è lloc, amb un 0,771 sobre 1, molt per sota de la capdavantera Estònia (0,913), però també de Surinam (0,798) o Taiwan (0,8). Li baixa la puntuació el fet que el cap de l'estat no es presenti a eleccions i sigui hereditari o que s'hi hagin il·legalitzat partits. A nivell de llibertat d'associació, de fet, se situa en el lloc 65, per sota de Colòmbia (19), Botswana (44), Haití (48), Albània (57) o Senegal (63).

On Espanya obté una millor puntuació relativa és en l'índex sobre democràcia liberal, que mesura la llibertat individual o els rols dels poders executiu, legislatiu i judicial. En aquesta classificació, Espanya és el dinovè estat, amb un 0,925 sobre 1, per sobre de la mitjana europea (0,899). Tot i això, pel que fa al control del govern per part del parlament, l'Estat cau fins al lloc 35. Encapçala el rànquing Noruega (0,973).

Pel que fa a la democràcia igualitària, Espanya es troba en la posició 26, lleugerament per sota de la mitjana europea. Aquesta classificació mesura els nivells d'igualtat, distribució del poder i repartiment dels recursos. És en aquest darrer aspecte on l'Estat obté pitjor imatge, situant-se com el quarantè estat, molt per sota de Cuba (18) o més lleument de Geòrgia (39).

Més avall cau Espanya en la classificació sobre democràcia participativa, la qual està encapçalada per Suïssa. Aquesta avalua la participació de la societat civil, el vot directe popular o la descentralització dels estats. Espanya està en el lloc 34 amb un 0,634 sobre 1, per sota de la mitjana europea (0,653), i obté una nota molt baixa pel que fa a participació de la població en associacions. Pel que fa al vot popular directe, és a dir, l'ús del referèndum, Espanya se situa molt avall, al lloc 67, molt per sota de Turquia (13), Veneçuela (17), Síria (34) o el Congo (51).

Finalment, la classificació sobre democràcia deliberativa, que mesura la qualitat del debat polític, les argumentacions o la capacitat de debats amplis, situa Espanya en el lloc 31, tot i que per sobre de la mitjana europea. Obté bona imatge pel que fa a la pluralitat dels debats (novè lloc), però, en canvi, cau fins al 79 pel que fa al respecte als contra-arguments en el debat polític.

El rànquing de V-Dem produeix el conjunt de dades més gran del món sobre democràcia, amb 19 milions de dades que van des del 1789 al 2017, elaborades per més de 3.000 acadèmics i experts de cada país, mesurant centenars d'atributs i paràmetres. La seva seu es troba al departament de ciència política de la Universitat de Göteborg i té el suport, entre molts altres, de la Unió Europea.

En el darrer informe, fet públic el maig, alerta que, per primer cop des del 1979, el nombre de països que avancen en democràcia és el mateix que el dels que en retrocedeixen, 24. En concret, avisa que la llibertat d'expressió, els mitjans de comunicació o la societat civil estan més en perill a determinades zones i identifica "tendències inquietants" a Brasil, la Índia, Polònia, Rússia, Turquia o els EUA.

La corrupció i les retallades de drets de Rajoy

Espanya, de fet, cau en la majoria de paràmetres respecte els anys anteriors, cosa que Toni Rodon atribueix a l'impacte de la corrupció i de les retallades de drets del govern de Mariano Rajoy. "Està demostrat que, quan un país està molt polaritzat, s'està més obert a deteriorar la

democràcia", explica, però avisa que, a diferència del que fan alguns independentistes, no es pot dir que Espanya no sigui una democràcia. Aquesta categoria, explica, no és binària i una democràcia es pot deteriorar puntualment o més estructural, tal com ocorre a l'Estat o a altres zones del món identificades per V-Dem.